

Tilburg University

Welvaart en geluk

van Damme, Eric

Published in:
Algemeen Dagblad

Publication date:
2003

Document Version
Peer reviewed version

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
van Damme, E. (2003). Welvaart en geluk. *Algemeen Dagblad*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

WELVAART EN GELUK

Deze zomer heeft ons geleerd dat meer niet altijd beter is. Als de temperatuur te hoog wordt, wordt het ons teveel. Is het met geld anders? Kun je daarvan nooit genoeg hebben?

“All we ever want is more, a lot more than we had before” zingt Shania Twain in Ka-Ching, een lied dat de westerse consumptiemaatschappij mooi beschrijft. Amerika is de norm, welvaart wordt aan koopkracht afgelezen en Europeanen kijken afgunstig naar de VS waar het inkomen per hoofd van de bevolking een kwart hoger is. Grotere huizen, grotere auto's, meer geld; wie zou daar niet jaloers op zijn?

Het is echter niet alles goud wat daar blinkt. Een zomer zoals wij die nu kennen is voor de VS normaal. Wij hebben een mooi klimaat, zij moeten dat met airco's creëren. Ze verdienen meer omdat ze meer werken. Per gewerkt uur produceert een Europeaan ongeveer evenveel en een Nederlander zelfs meer. Wij hebben meer vakantie en genieten daar ook van. De Amerikaan werkt om te kopen, wij werken om te leven.

“You'll live like a king, with lots of money and things” zingt Shania en de Amerikaan gelooft dat ook, maar het is niet waar. Amerikanen zijn wel rijker, maar niet gelukkiger dan Europeanen. “Lot's of diamond rings, the happiness it brings”, het is allemaal onzin.

Een Amerikaan heeft nu 3 keer zoveel te besteden als net na de oorlog, een Europeaan 4 keer zoveel, een Japanner 6 keer zoveel. Geen van de drie is echter de laatste vijftig jaar gelukkiger geworden.

Ons aspiratieniveau groeit mee met ons inkomen. Als we meer verdienen, willen we ook meer. Daarnaast wordt ons geluksgevoel in belangrijke mate door onze sociale referentiegroep bepaald. Als we ons tweedehands autootje naast de mooie nieuwe wagen van de burens zien staan, voelen we ons ongelukkig. Domweg gelukkig in de

Dapperstraat, waar rijtjeshuizen staan, maar in de villawijk valt het kleinste uit de toon en is de eigenaar ongelukkig.

Televisie vergroot onze referentiegroep. We kunnen ons nu aan de sterren van de wereld te spiegelen. Het zien van hun prachtige lijven en mooie paleizen verkleint ons geluk. Een van de redenen waarom vakantie zo'n groot geluksgevoel geeft, is dat we dan geen TV kijken.

Opmerkelijk is dat we ons wel spiegelen aan de materiële welvaart van anderen, maar niet aan hoeveel vrije tijd ze hebben. De auto van de buurman maakt me jaloers, maar het feit dat hij langer vakantie heeft niet. Het is daarom voor mij beter dat hij in tijd in plaats van in geld wordt uitbetaald. Dat geldt ook omgekeerd, en ook voor de maatschappij als geheel. In een samenleving waarin minder geld te besteden is, is minder afgunst, en voelen de mensen zich gelukkiger.

Dit werpt een ander licht op het verschil tussen de VS en Europa. Amerikanen werken meer en zijn daardoor welvarender dan ons. Ze zijn ook materialistischer en eerder afgunstig. Europeanen zijn eerder tevreden, genieten meer van vrije tijd, zijn daarom minder welvend, maar misschien ook wel gelukkiger.

“We live in a greedy little world” zingt Shania, en ze heeft gelijk. Haar oplossing “to earn as much as you can” brengt wel welvaart, maar niet automatisch geluk. Het oude Europa moet niet in alles de VS navolgen.

Eric van Damme

(Hoogleraar economie CentER en Directeur TILEC, het Tilburg Center for Law and Economics, Universiteit van Tilburg)